azonnali

összeállította: BÁRÁNY BALÁZS

KÖZÉPSZINTŰ TÖRTÉNELEM PRÓBAÉRETTSÉGI FELADATSOR 2020

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az athéni demokráciával kapcsolatos. Jelölje meg az ábra tanulmányozását követően az alábbi állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak! *Válaszát X-szel jelölje!* (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont)

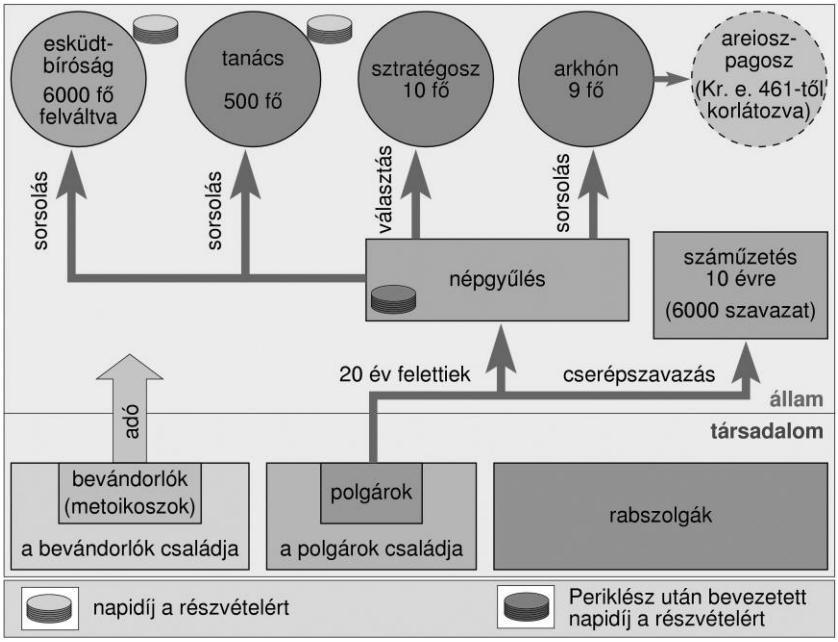

Állítások	Igaz	Hamis
Az athéni demokrácia legnagyobb hatalommal rendelkező testülete a népgyűlés volt.		
Az esküdtbíróság tagjait szakértelemmel rendelkezők személyek közül sorsolták.		
A cserépszavazás célja az volt, hogy egy veszélyes személyt ideiglenesen eltávolításanak a közösségből.		
Minden athéni lakosnak volt esélye hivatalt viselni.		

4 pont	

2. A feladat a magyar államalapítással kapcsolatos. Csoportosítsa Géza fejedelem és Szent István király intézkedéseit. Jelölje G-vel, ami Géza, I-vel ami István uralkodására jellemző, M-mel ami mindkettőre! (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

..... Bevezette a tizedet.

..... Leányait a környező országokba adta férjhez.

..... Leverte a lázadó törzsfőket.

..... Püspökségeket szervezett.

4 pont	

3. A következő feladat a középkori várossal kapcsolatos. Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont)

„Ha pedig valaki idegen az említett városba költözik, ott egy évet és egy napot eltölt, és ezenközben senki azzal nem vádolta és rá nem bizonyította, ő maga pedig be nem vallotta, hogy előzőleg szolgaállapotú volt, a többi polgárral közös szabadságot élvezzen; halála után pedig hagyatékával senki úgy ne bánjon, mint a szolgákéval szokás [...]." *(II. Frigyes kiváltságlevele Goslar város részére; 1219)*

a) **Melyik társadalmi csoport számára volt előnyös ez a kiváltság?** (1 pont)

.....

b) **Melyik középkori mondás írja le leginkább ennek a kiváltságnak a tartalmát? Húzza alá a megfelelő választ!** (1 pont)

- *Város határán kívül koldus a bíró.*
- *A városi levegő szabaddá tesz.*

c) **Milyen más kiváltságokat kaphatott még a középkorban egy város? Említsen meg kettőt!** (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)

.....

3 pont	

4. A következő feladat a reformációval kapcsolatos. Válaszoljon a kérdésekre a térkép és saját ismeretei alapján! *(Használja a történelmi atlaszt a megoldáshoz!)* (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont)

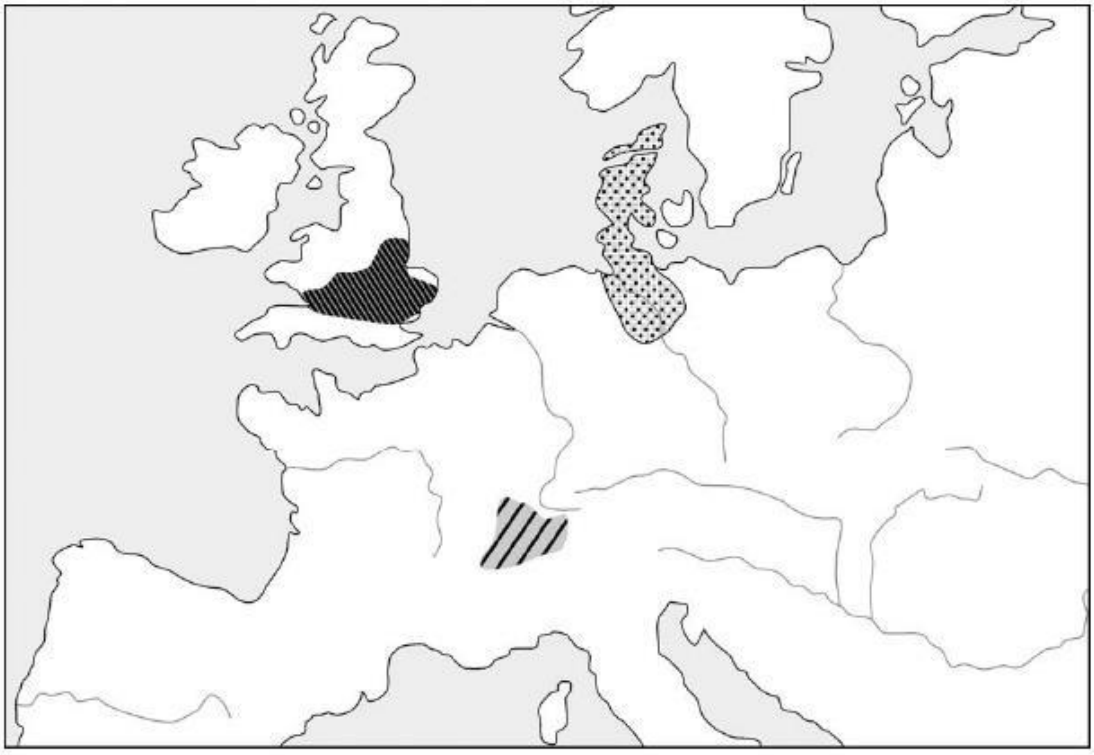

a) **Mely felekezetek elterjedése volt jellemző a térképvázlat által jelölt területeken? Készítsen jelmagyarázatot!** (Elemenként 1 pont.)

.....

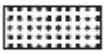 .....

.....

b) **Nevezze meg melyik volt az a katolikus szerzetesrend, amely a reformáció visszaszorítására jött létre!** (1 pont)

.....

4 pont	

5. A következő feladat a török kiűzéséhez kapcsolódik. A történelmi atlasz és ismeretei segítségével javítsa ki a hibás szöveget! (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

1685-ben Kara Musztafa nagyvezír megostromolta Bécset, de a várost Lotharingiai Károly és Sobieski János seregei felmentették. A siker hatására XI. Ince pápa védnöksége alatt I. Lipót német-római császár és magyar király, Lengyelország és Velence részvételével létrejött a Szent Szövetség, melynek célja az volt, hogy a törököt kiűzze Magyarországról. A szövetség seregei 1686-ban visszafoglalták Pestet és felszabadították a Dunántúlt. A háború utolsó győzelmét 1697-ben Savoyai Jenő aratta Zentánál. A háborút lezáró békét 1699-ben Karlócán kötötték meg. *(Tankönyvi szöveg alapján)*

Hiba	Javítás

6 pont	

6. A feladat a 19-20. század politikai eszméihez kapcsolódik. A források és saját ismeretei segítségével oldja meg az alábbi feladatokat! (Összesen 3 pont.)

„Kísértet járja be Európát – a kommunizmus kísértete. [...] Minden eddigi társadalom története osztályharcok története. Szabad és rabszolga, patrícius és plebejus, báró és jobbágy, céhmester és mesterlegény, egyszóval: elnyomó és elnyomott folytonos ellentétben álltak egymással, szakadatlan, hol palástolt, hol nyílt harcot vívtak, olyan harcot, amely mindenkor az egész társadalom forradalmi átalakulásával vagy a harcban álló osztályok közös pusztulásával végződött [...].” *(Részlet a Kommunista kiáltványból)*

a) **Nevezze meg a fenti szövegrészlet szerzőit!** (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

.....

b) **Az első világháború után melyik országban jutottak hatalomra az itt leírt eszmerendszer képviselői?** (1 pont)

.....

c) **Mikor ért véget ez a fajta államberendezkedés a fenti országban?** (1 pont)

.....

3 pont	

7. A feladat a 19. századi magyar történelemhez kapcsolódik. A képek és ismeretei segítségével oldja meg az alábbi feladatokat!

a) Nevezze meg a képen látható politikusokat! A felsorolt információkról döntse el, hogy melyikükhöz kapcsolható! Ennek alapján a nevek alatt tüntesse fel a megfelelő betűjeleket! (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

Fogalmak:

A) Hitel
B) Kiegyezés
C) Védegylet

Név:	Név:	Név:
Kapcsolódó fogalom:	Kapcsolódó fogalom:	Kapcsolódó fogalom:

6 pont	

8. A következő feladat a Horthy-korszakhoz kapcsolódik. Az alábbi grafikonok alapján válassza ki az a helyes állításokat! (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

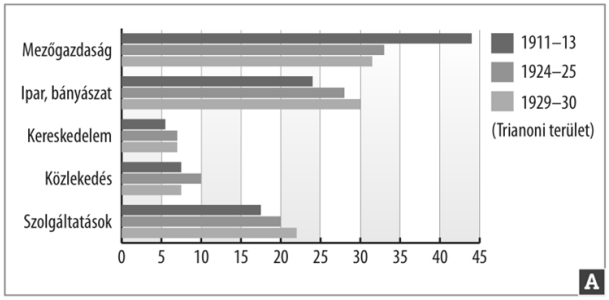

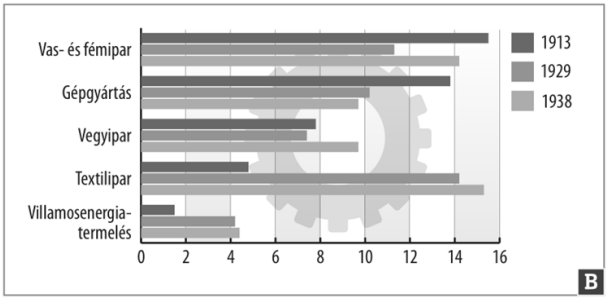

A) jelű grafikon: a magyar gazdaság egyes ágazatainak a nemzeti jövedelemhez való százalékos hozzájárulása. A) jelű grafikon: az ipari ágazatok megoszlása a horthy-korszakban.

a) Állítások:

A gazdaság súlypontja a nehéziparra helyeződött át az I. világháború után.

A mezőgazdasági termelés a világháborús vereség és a területvesztések következménye.

A magyar gazdaság a világválság után is dinamikusan tudott továbbfejlődni.

A nemzeti jövedelem legnagyobb részét a Horthy-korszakban a textilipar tette ki.

A villamosenergia-termelés az I. világháború után több mint duplájára nőtt.

b) Ki volt az a miniszterelnök, akinek a nevéhez a trianoni békeszerződés aláírása után a gazdasági konszolidáció köthető? (1 pont)

.....

c) Milyen intézkedések fűződnek ezzel kapcsolatban a nevéhez? Nevezzen meg kettőt! (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)

.....

.....

6 pont	

9. A feladat a II. világháború befejezéséhez kapcsolódik. Ismeretei és a forrás segítségével válaszoljon az alábbi kérdésekre. (Elemenként 1 pont, összesen 6 pont.)

„A pillanat alkalmas volt rá, hogy dologhoz lássunk, ezért azt mondtam [Churchill Sztálinnak]: Jussunk előre a balkáni ügyekben. Az Önök seregei Romániában és Bulgáriában vannak. Nekünk érdekeltségeink, képviseleteink és ügynökeink vannak ott. Ne keresztezzük jelentéktelen ügyekkel egymás útját. Ami Nagy-Britanniát és Oroszországot illeti, mit szólna hozzá, ha önöknek kilencven százalékos túlsúlyuk volna Romániában, nekünk ugyancsak kilencven százalékunk Görögországban, Jugoszláviában pedig fele-fele arányban osztoznánk? Miközben ezt fordították, egy fél ív papírra felírtam: Románia Oroszország 90% a többiek 10%, Görögország Nagy-Britannia 90% Oroszország 10% (az USA-val egyetértésben), Jugoszlávia 50-50%, Magyarország 50-50%, Bulgária Oroszország 75% a többiek 25%. Az asztalon odacsúsztattam Sztálin elé, aki közben meghallgatta a fordítást. Pillanatnyi szünet következett: Sztálin akkor fogta a kék ceruzáját, vastagon kipipálta a feljegyzést, majd visszacsúsztatta felénk. Az egész nem tartott tovább, mint amennyi idő alatt most leírom. […]
Ezután hosszabb szünet állt be. A papírlap az asztal közepén hevert. Végül így szóltam: Nem gondolja, hogy meglehetősen cinikus dolog volna azt a benyomást kelteni, hogy csak úgy félvállról vesszük ezeket a több millió ember sorsát eldöntő dolgokat? Égessük el ezt a papírt! Ne, tartsa csak meg – mondta Sztálin. *(Churchil: A második világháború, 1953)*

a) **Melyik ország nem szerepel a felsorolásban azok közül, amelyek később szovjet érdekszférába kerültek?** (1 pont)

.....

b) **Nevezzen meg egy országot, amely esetében a százalékos megállapodás megváltozott!** (1 pont)

.....

c) **Ki döntött erről?** (1 pont)

.....

d) **Az alábbi helyszínek közül melyeken tartottak találkozót a szövetségesek vezetői a háború során? Húzza alá a megfelelőket!** (3 pont)

Washington Potsdam Teherán Moszkva Jalta London Varsó

6 pont	

10. A következő feladat Kádár-korszakkal kapcsolatos. A karikatúra és saját ismeretei segítségével válaszoljon az alábbi kérdésekre! (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

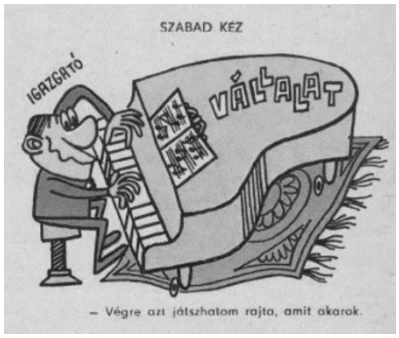

A Ludas Matyi című lap karikatúrája.

A kép címe: Szabad kéz

Felirat: „Végre azt játszhatom rajta, amit akarok."

a) **Melyik gazdaságpolitikai intézkedéshez kapcsolódik a fenti karikatúra? Húzza alá a helyes választ!** (1 pont)

Új gazdasági mechanizmus bevezetése Háztáji gazdálkodás engedélyezése

b) **A fenti karikatúra hogyan kívánja népszerűsíteni az intézkedést?** (1 pont)

.....

c) **Melyik évben vezették be a fenti intézkedést? Húzza alá a helyes választ!** (1 pont)

1956 1968 1989

3 pont	

11. A feladat az Európai Unió 2013-2019 közötti működésével kapcsolatos. Melyik intézményre vonatkoznak az alábbi állítások? Állapítsa meg ismeretei és az ábra segítségével és jelölje X jellel! A hiányzó intézmény nevét írja be! (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

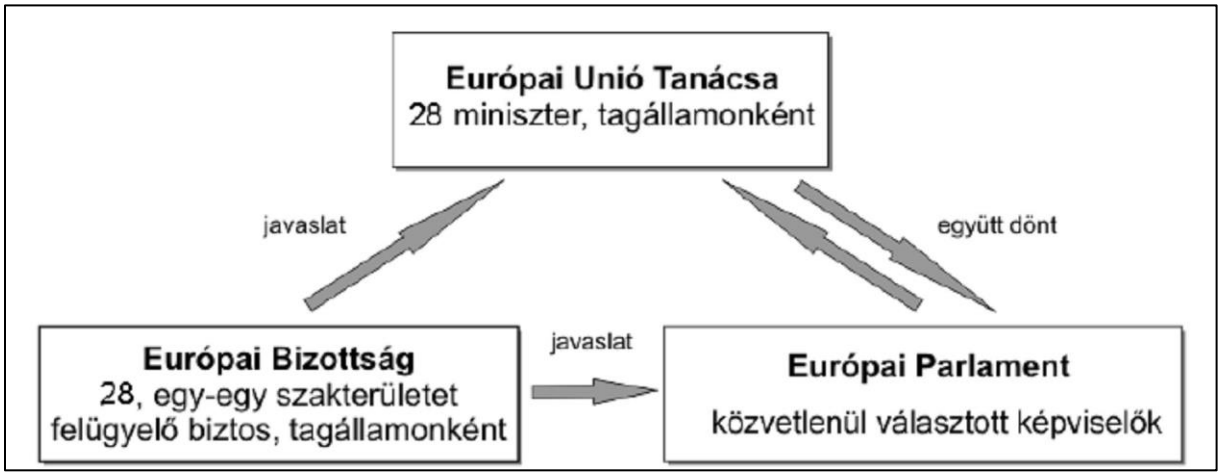

Állítás	Intézmény
Az Európai Unió legfőbb döntéshozó szerve.	a)
A tagállamok mindegyike egy-egy tagot küld ide, aki valamilyen szakterületért felelős.	b)
Tagjait a tagállamok polgárai választják meg.	c)

3 pont	

12. A feladat a háztartások pénzügyeivel kapcsolatos. Mire használhatók fel az alábbi hiteltípusok? Írja a megfelelő válasz betűjelét a táblázatba!! (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont)

A. Szabadon felhasználható
B. Áruvásárlás
C. Lakásvásárlás, felújítás
D. Gépjárművásárlás

Hitel típusa	Mire használható fel?
Áruhitel	
Gépjárműhitel	
Személyi kölcsön	
Lakáshitel	

2 pont	

I. Egyszerű, rövid feladatok

Feladat	Maximális pontszám	Elért pontszám
1. Az athéni demokrácia	4	
2. Az államalapítás	4	
3. A középkori város	3	
4. A reformáció	4	
5. A török kiűzése	6	
6. 19-20. századi eszmék	3	
7. Reformkori politikusok	6	
8. A Horthy-korszak gazdasága	6	
9. A II. világháború befejezése	6	
10. A Kádár-korszak gazdasága	3	
11. Az Európai Unió intézményei	3	
12. Háztartások pénzügyei	2	
Összesen	50	

A próbafeladatsor készítésekor használt forrásmunkák:

A korábbi évek központi érettségi feladatsorai

Száray Miklós: Történelem 9-12. Nemzeti Tankönyvkiadó (Forrásközpontú Történelem-sorozat)

Bádonyiné Nagy Ilona - Rákos Magdolna - Varga Magdolna: 12 próbaérettségi történelemből (középszint - írásbeli). Maxim Kiadó

Arcanum Digitális Tudománytár

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül kettőt kell kidolgoznia:

- egy, az egyetemes történelemre vonatkozó rövid feladatot és
- egy, a magyar történelemre vonatkozó hosszú feladatot.

A feladatok témái:

13. Az iszlám kialakulása és főbb jellemzői (rövid)

14. Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata (rövid)

15. Károly Róbert gazdaságpolitikája (hosszú)

16. A trianoni békeszerződés (hosszú)

A lehetséges feladatkombinációk (jelölje a választását X jellel!):

14. Az Emberi Polgári Jogok Nyilatkozata + 15. Károly Róbert gazdasgápolitikája	
13. Az iszlám kialakulása és főbb jellemzői + 16. A trianoni békeszerződés	

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

Csak a szabályosan kiválasztott feladatok értékelhetők.

A feladatmegoldások után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

A feladatok közül csak a választott kettőt dolgozza ki!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza az útmutatót!

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

13. A feladat az iszlám és az arab világ történelmére vonatkozik. Mutassa be a források és saját ismeretei segítségével az iszlám vallás kialakulását és fontosabb vonásait! *Használja a középiskolai történelmi atlaszt is!* (16 sor)

„[A böjt ideje] a ramadán hónap, amikor a Korán mint útmutatás [első ízben] küldetett le az emberek számára, s [nyilatkoztatott ki] az útmutatás és a megkülönböztetés nyilvánvaló bizonyítékai gyanánt. Aki közületek e hónap idején [a maga helyén] jelen van, az böjtölje végig! Ha pedig valaki beteg, vagy úton van, akkor [azonos] számú napig [kell böjtölnie]! Allah könnyebbséget akar nektek, nem pedig nehézséget. Töltsétek hát be [az előírt napok] számát és magasztaljátok Allahot azért, hogy az igaz úton vezérelt benneteket! Talán [még] hálásak lesztek." *(Korán, 2. szúra)*

„Végezzétek el a zarándoklatot és az 'umrát [kis zarándoklat] Allahnak! Ha akadályozva lennétek, akkor [engesztelésképpen ajánljanak föl] áldozati állatot, ami könnyen előteremthető nektek!" *(Korán, 2. szúra)*

„Allah az egyetlen és örök isten. Nem nemz, és nem nemzették, és egyetlen lény sem hasonló hozzá." *(Korán, 112. szúra)*

14. A feladat az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatához kapcsolódik. Mutassa be a forrás segítségével hogyan tükröződnek a Nyilatkozatban felvilágosodás alapvető eszméi! (16 sor)

1. Az emberek szabadnak, jogilag egyenlőnek születnek, és azok is maradnak. A társadalmi megkülönböztetések csak a közhasznosságon alapulhatnak.

2. Minden politikai egyesülés célja az ember természetes és elévülhetetlen jogainak megőrzése. Ezek a jogok a szabadság, a tulajdon, a biztonság és az elnyomásnak való ellenállás.

3. Minden szuverenitás alapelve lényegileg a nemzettől származik. Semmilyen testület, semmilyen egyén sem gyakorolhat olyan hatalmat, amely nem kifejezetten ebből ered.

4. A szabadság azt jelenti, hogy minden megtehető, ami másnak nem árt: ennélfogva minden ember természetes jogai gyakorlásának csak olyan korlátai vannak, amelyek a társadalom más tagjai számára is biztosítják ugyanezen jogok élvezetét. Ezen korlátokat csak a törvény határozhatja meg.

5. A törvény csak a társadalom számára ártalmas cselekedetek tiltására jogosult. Mindazt, amit a törvény nem tilt, nem lehet megakadályozni, és senkit sem lehet arra kényszeríteni, amit a törvény nem rendel el.

(Részlet az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatából)

15. A feladat Károly Róbert gazdaságpolitikájával kapcsolatos. Mutassa be a forrásai és ismeretei segítségével, hogy Károly Róbert milyen bevételi forrásokkal rendelkezett! Válaszában térjen ki a külkereskedelemmel kapcsolatos kérdésekre is! (32 sor)

„… a nemesek bármelyikének földjein és birtokán arany-, illetve ezüstbányát fognak találni, s amennyiben nem tagadják le azok létezését, és nem tagadják meg feltárásukat, […] a földjükön talált arany-, illetve ezüstbányákból származó, a bányászok szokása szerint befolyó királyi jövedelem [urbura] harmadrészét is kapják meg, teljességgel örökre." *(Károly Róbert oklevele)*

„Elrendeltük és parancsoljuk, hogy minden megyében, minden egyes kapu után, amelyben szénával vagy gabonával megrakott szekér képes befordulni vagy azon át kijönni […] a kirovás megtörténte után 15 napon belül, a kamara haszna címén, előbb említett kamarának 18 dénárt a kamarák ispánjának kezéhez kell szolgáltatni és fizetni." *(Károly Róbert dekrétuma)*

„Az országunkban közeledő kereskedőknek […] hogy dolgaitokkal és áruitokkal jöve, […] a harmincadot megadjátok, egész országunkban szabadon és biztonságban jöhettek-mehettek embereitekkel, királyi hitünkre." *(Oltalomlevél az idegen országokból érkező kereskedőknek)*

16. A feladat a trianoni békeszerződéshez kapcsolódik. Mutassa be a források és ismeretei alapján a békeszerződés főbb határozatait! Mutassa be a nagyhatalmak és a nemzetiségek szempontjait, törekvéseit is! *Használja a középiskolai történelmi atlaszt!* (32 sor)

„79. cikk. A jelen Szerződés által megállapított határain kívül, Magyarország a maga részéről lemond az Európán kívüli területekre vonatkozó mindazokról a jogokról, igényekről és kiváltságokról, amelyek a volt Osztrák-Magyar Monarchiát vagy szövetségeseit esetleg illették, továbbá lemond mindazokról a jogokról, igényekről és kiváltságokról, amelyek őt bármely címen a Szövetséges és Társult Hatalmakkal szemben esetleg megillették.

104. A magyar hadsereg katonai erőinek összessége nem haladhatja meg a 35 000 főt, beleértve a tiszteket és a pótkeretek csapatait is.

117. cikk A jelen Szerződés életbelépését követő három hónapon belül a Magyarországon található és megengedett mennyiséget meghaladó minden fegyvert, lőszert és hadianyagot, ideértve a repülő-elhárítás mindennemű eszközét, tekintet nélkül származására, ki kell szolgáltatni a Szövetséges és Társult Főhatalmaknak.” *(Részletek a trianoni békeszerződésből)*

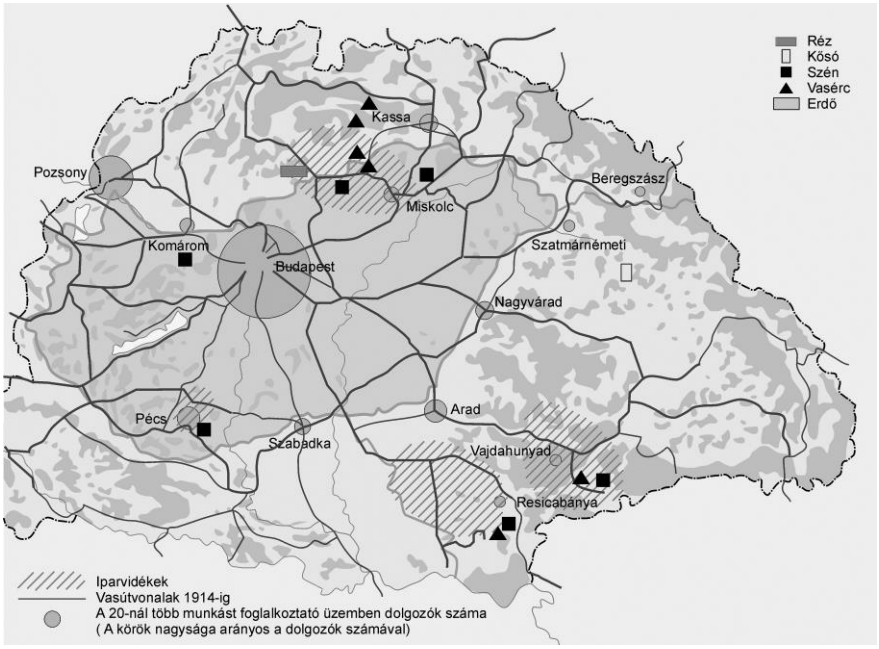

A választott (13. vagy 14.) rövid esszé megoldása:

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	2	
Tájékozódás térben és időben	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	4	
Ismeretszerzés, források használata	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	6	
Vizsgapont	**17**	

A választott (15. vagy 16.) hosszú esszé megoldása:

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	2	
Tájékozódás térben és időben	4	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	6	
Ismeretszerzés, források használata	9	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	12	
Vizsgapont	**33**	

II. Szöveges kifejtendő feladatok

Feladat	Maximális pontszám	Elért pontszám
13. Az iszlám kialakulása és főbb jellemzői	17	
14. Az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata	17	
15. Károly Róbert gazdaságpolitikája	33	
16. A trianoni békeszerződés	33	
Összesen	50	